

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 15. januar 2025

Sak: 2024/1618

Klager: A

Klagemotpart: Lede AS

Saken gjelder: Klage på vedtak om installasjon av AMS-måler uten kommunikasjonsmodul.

Saken gjelder klage over vedtak fattet av Reguleringsmyndigheten for energi (RME) datert 15. juli 2024 i uenighetssak mellom nettkunde A og nettselskapet Lede AS om installasjon av AMS-måler uten kommunikasjonsmodul. I vedtaket slo RME fast at nettselskapet kunne installere en AMS-måler uten kommunikasjonsmodul hos klageren etter avregningsforskriften § 4-1. Energiklagenemnda opprettholdt RMEs vedtak.

Energiklagenemndas medlemmer: Nemndsleder Per Conradi Andersen og nemndsmedlemmene Helle Grønli og Tormod Anders Sletten.

1 Sakens bakgrunn

- (1) Reguleringsmyndigheten for energi (heretter «RME») fattet den 15. juli 2024 vedtak om at nettselskapet Lede AS (heretter «nettselskapet» eller «Lede») kan installere AMS-måler uten kommunikasjonsmodul hos A (heretter «klager») etter forskrift om måling, avregning, fakturering av nettjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. av 11. mars 1999 nr. 301 (avregningsforskriften) § 4-1 annet ledd bokstav b.
- (2) Bakgrunnen for saken var at nettselskapet hadde sendt klager melding om at hun skulle få installert en AMS-måler uten kommunikasjonsmodul eller antenne, siden klager tidligere hadde fått innvilget fritak fra AMS med kommunikasjonsmodul etter avregningsforskriften § 4-1 annet ledd bokstav b. I e-postkorrespondanse med nettselskapet motsatte klager seg dette. Hun pekte på at hun var el-overfølsom og sensitiv for både trådløs kommunikasjon (stråling) og «skitten strøm» eller «linjebundet spenningsstøy». Klager viste til Borgarting lagmannsretts dom fra 3. november 2022 (LB-2021-136295). Klager hevdet lagmannsretten ikke skilte mellom radiofrekvent stråling og «skitten strøm», og at dommen viste at det kan kreves rett til fritak også for sistnevnte. Den 7. mai 2024 ble klager oppfordret til å klage til RME slik at nettselskapet kunne avvente en eventuell stenging av strømmen til saken var behandlet av RME og eventuelt Energiklagenemnda. Klager brakte saken inn for RME som en uenighetssak den 7. mai 2024.

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

- (3) RME varslet partene om vedtak i klagesaken den 12. juni 2024. RMEs vurdering var at nettselskapet hadde rett til å kreve installasjon av AMS uten kommunikasjonsmodul i boligen til klager, jf. avregningsforskriften § 4-1 annet ledd bokstav b.
- (4) Klager svarte på forhåndsvarselet 20. juni 2024. Klager viste til at hun oppfyller sine forpliktelser overfor nettselskapet og at det ikke finnes noen gyldig grunn til å bytte strømmåler eller strenge strømmen til boligen hennes.
- (5) RME fattet vedtak i saken den 15. juli 2024 med følgende konklusjon:
«Lede AS kan etter forskrift om kraftomsetning og nettjenester § 4-1 andre ledd bokstav b kreve installasjon av AMS uten kommunikasjonsmodul i boligen til [A].»
- (6) Vedtaket ble påklaget til Energiklagenemnda den 27. juli 2024. RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker av 10. februar 1967 (forvaltningsloven) § 33. Klagen og sakens dokumenter ble oversendt Energiklagenemnda ved RMEs innstilling den 22. oktober 2024.
- (7) Klager og klagemotpart har i brev datert 28. oktober 2024 fått informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda og frist til å inngi kommentarer til RMEs innstilling i saken eller andre merknader. Klager sendte kommentarer den 28. november og 15. desember 2024.
- (8) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken 15. januar 2025.

2 Reguleringsmyndigheten for energis vedtak

- (9) I vedtaket datert 15. juli 2024 redegjør RME innledningsvis for sakens bakgrunn og gjengir klagers anførsler. Det vises til at avregningsforskriften § 4-1 første ledd pålegger alle nettselskaper å installere AMS-målere i alle sine målepunkt. Videre er det åpnet for unntak fra AMS-måler med kommunikasjonsmodul dersom installasjonen er til vesentlig og dokumenterbar ulempe for sluttbruker, jf. § 4-1 annet ledd bokstav b.
- (10) RME viser til at det følger av merknadene til bestemmelsen i NVEs høringsdokument 1/2011 *Avanserte måle- og styringssystemer* side 38, at «vesentlig og dokumenterbar ulempe» betyr ulempe i helsemessig forstand. Videre er det slått fast at helsemessig ulempe må dokumenteres med attest fra lege eller psykolog. Fritaket er videre oppfylt når kommunikasjonsmodulen er fjernet eller deaktivert. En kunde kan derfor ikke kreve å få beholde gammel måler.
- (11) RME har videre gjennomgått dommen som kunden viser til fra Borgarting lagmannsrett av 3. november 2022. RME finner ikke grunnlag for kundens påstand om at dommen gir kunder med legeattest for helseproblemer knyttet til «skitten strøm», omtalt i dommen som spenningsvariasjoner, rett på å beholde gammel måler. RME peker på at lagmannsretten viser til at § 4-1 annet ledd bokstav b oppstiller to vilkår for å få fritak fra AMS, nemlig at det foreligger en «vesentlig [...] ulempe», og at ulempen skyldes «installasjonen». For å dokumentere at det foreligger en vesentlig ulempe, må kunden kunne fremvise en attest eller erklæring på helsemessig ulempe fra lege eller psykolog. Videre pekes det på at lagmannsretten uttaler at i tilfellene hvor unntaksbestemmelsen kommer til anvendelse, slipper ikke kunden å ha strømmåler. RME vurderer at dommen viser at nettselskapet kan ivareta kundens rett til fritak gjennom å installere en AMS-

måler uten kommunikasjonsmodul. RME fremhever at lagmannsretten i vurderingen av den konkrete saken konkluderte med at det ikke var grunnlag for å gi fritak fra AMS med kommunikasjonsmodul. RME kan ikke se at dommen gir grunnlag for å endre praksis knyttet til § 4-1 annet ledd bokstav b. Kunder som får fritak, kan etter RMEs vurdering derfor ikke kreve tiltak utover å få installert AMS-måler uten kommunikasjonsmodul.

3 Klagers anførsler

3.1 Klagers anførsler

- (12) Klager har i det vesentlige anført:
- (13) Klager anfører at Lede gjennom å påtvinge henne installasjon av AMS-måler, krenker hennes menneskerettigheter, herunder særlig retten til helse og personlig integritet. Klager hevder å ha rett på fritak fra AMS når hun kan dokumentere helseplager som følge av «skitten strøm». I forlengelse av dette viser klager til Borgarting lagmannsretts avgjørelse den 3. november 2022 LB-2021-13629, og anfører at retten til fritak omfatter både helseplager som følge av radiokommunikasjon og som følge av «skitten strøm».
- (14) Klager viser til at RME og Lede må være villige til å finne en løsning for el-overfølsomme ved å tilby en strømmåler som ikke tilfører spenningsstøy eller EMF, og at det kun er på denne måten at menneskerettighetene og diskrimineringsloven fullt ut vil kunne anses som overholdt. Videre presiserer klager at hun ikke ber om å beholde sin gamle måler eller få installert en ny måler tilsvarende den gamle, men at hun krever fritak fra AMS som påfører henne helseskader.
- (15) Klager mener også at Lede utsetter henne for tvang og trusler ved at Lede har varslet å stenge klagers anlegg. Klager legger til at hun har rett til å klage uten å bli truet eller krenket, og uten å måtte leve uten strøm under klageprosessen.
- (16) Videre skriver klager at hun ønsker å bli omtalt som kunde eller [navn] i dokumentene fra RME. RME har mottatt kundens ønske om å bli henvist til som kunde eller [navn], og ikke med navnet i blokkbokstaver. Kunden ber også om at saken offentliggjøres og at enhver henvisning til «unntatt fra offentligheten» må fjernes for å sikre åpenhet og rettferdig behandling av saken.

3.2 Klagemotpartens anførsler

- (17) Klagemotparten har ikke inngitt anførsler.

4 Energiklagenemndas vurdering

- (18) Saken gjelder As klage over vedtak fattet av RME den 15. juli 2024 om installasjon av AMS-måler uten kommunikasjonsmodul.
- (19) Energiklagenemnda behandler klager over enkeltvedtak truffet av RME med hjemmel i energiloven og naturgassloven, jf. forskrift om Energiklagenemnda § 1. Det ligger utenfor myndighetsområdet til nemnda å ta stilling til spørsmål som gjelder brudd på lov 16. juni 2017 nr. 51 om likestilling og forbud mot diskriminering (diskrimineringsloven). Slike henvendelser kan rettes til Diskrimineringsnemnda. Spørsmål om hvorvidt vilkårene for stenging av strøm etter forbrukerkjøpsloven § 48a er oppfylt, ligger også utenfor nemndas myndighetsområde. Nemnda tar derfor ikke stilling til uenigheten mellom klager og

klagemotparten angående stenging av strøm. En slik klage kan bringes inn for Elklagenemnda.

- (20) Sakens hovedspørsmål er om klager kan motsette seg installering av AMS-måler uten kommunikasjonsmodul i klagers bolig.
- (21) Det følger av avregningsforskriften § 4-1 annet ledd bokstav b at nettselskapene er pliktig å installere AMS (avansert måle- og styringssystem) i hvert målepunkt, med mindre installasjonen er til «vesentlig og dokumenterbar ulempe» for sluttbruker. Nemnda viser til at nettselskapet har plikt til å gi fritak dersom vilkåret «vesentlig eller dokumenterbar ulempe» er oppfylt. Dette fritaket gjelder etter ordlyden kun nettselskapets plikt til å «sørge for at AMS er installert i hvert enkelt målepunkt». Rekkevidden av fritaket etter § 4-1 annet ledd bokstav b innebærer etter nemndas syn et fritak fra kommunikasjonsmodulen i AMS-målere. En deaktivering av denne medfører at måleren verken kan sende eller motta signaler. Bestemmelsen gir ikke hjemmel for å frita fra installasjon av AMS-målere uten kommunikasjonsmodul. Dette gjelder generelt, uavhengig av målerens øvrige kvaliteter. I denne saken krever klager rett til å få installert en måler som i tillegg til å være uten kommunikasjonsmodul også hindrer det klager betegner som ledningsbundet spenningsstøy («skitten strøm»).
- (22) I forvaltningen har unntaksregelen blitt praktisert slik at det må foreligge helsemessig ulempe dokumentert ved attest fra lege eller psykolog, jf. Energiklagenemndas avgjørelse i sak 2021/1991. Unntaksregelen ble utformet for å ta hensyn til tilbakemeldinger under høringsprosessen om at kravet til installering av AMS-måler opplevdes som belastende for enkelte. Formålet var å etablere en sikkerhetsmekanisme for personer som opplevde det som svært belastende å få en AMS-måler med aktiv kommunikasjonsmodul installert i egen bolig, jf. NVE høringsdokument 1/2011 kapittel 3.10. I denne saken har klager fremlagt legeerklæring som dokumentasjon på at installasjon av AMS-måler fører til «vesentlig og dokumenterbar ulempe». Det er ikke omtvistet at klager oppfyller vilkårene for unntak i avregningsforskriften § 4-1 annet ledd bokstav b.
- (23) Nemnda har i en rekke saker fremhevet at det er opp til hvert enkelt nettselskap å bestemme om kunder med innvilget fritak fra AMS-måler med kommunikasjonsmodul, skal beholde den gamle strømmåleren eller om strømmåleren skal skiftes ut til en digital strømmåler uten sender, jf. avregningsforskriften § 3-1. Nemnda er følgelig enig med RME i at avregningsforskriften § 4-1 ikke er til hinder for at nettselskapene bytter målere, all den tid installasjonen gjelder måler uten aktiv kommunikasjonsmodul. Etter Energiklagenemndas syn har ikke klager etter avregningsforskriften § 4-1 annet ledd bokstav b krav på å få installert en annen måler enn en AMS-måler med fjernet eller deaktivert kommunikasjonsmodul.
- (24) Energiklagenemnda viser til at regelen om fritak helt siden den ble opprettet har vært ment som en snever unntaksregel som skulle hensynta de som i dagligtale anses som «el-overfølsomme». Nemnda kan ikke se at lagmannsrettens begrunnelse i sak 2022 LB-2021-13629 kan tas til inntekt for en utvidelse av unntaksregelen i avregningsforskriften § 4-1 annet ledd bokstav b, slik den har vært praktisert til nå. Både før og etter dommen fra Borgarting lagmannsrett har nettselskapene gitt fritak til personer som har vært ansett å oppfylle kravene for fritak, jf. § 4-1 annet ledd bokstav b. Det har vært vanlig praksis å installere AMS-måler uten kommunikasjonsmodul eller med deaktivert kommunikasjonsmodul hos disse kundene. Nemnda ser ikke noe grunnlag for å tolke Borgarting lagmannsretts avgjørelse dithen at fritaksregelen skulle utvides slik at

nettselskapene ikke lenger kunne tilby AMS-måler uten kommunikasjonsmodul til de kunder som har fått fritak. Energiklagenemnda viser til tidligere avgjørelser hvor de samme spørsmålene er vurdert.

- (25) Etter gjeldende regelverk står nettselskapet fritt til å velge måler innenfor rammene av myndighetsbestemte krav, enten det gjelder type AMS-måler med kommunikasjonsmodul i ordinære saker eller type måler i de tilfellene hvor det er innvilget fritak fra plikten til å installere AMS med kommunikasjonsmodul. Nemnda vil peke på at nettselskapene er strengt regulerte monopoler i henhold til energiloven med forskrifter. Nettselskapene har plikt til å sørge for at måling og avregning av strømforbruk foregår korrekt, slik at sluttbruker blir belastet for riktig forbruk og nettkostnad. Slik vil også de øvrige sluttbrukerne få korrekt belastning gjennom nettariffen. Innenfor disse rammene har nettselskapene på enkelte områder handlingsrom til å selv vurdere hva som er de mest hensiktsmessige tekniske løsningene.
- (26) Klager har ikke et krav etter forskriften om å få installert en ny måler tilsvarende den gamle eller en annen type måler som ikke er en AMS-måler uten kommunikasjonsmodul. Nemnda kan heller ikke se at bestemmelsen om fritak fra AMS-måler med kommunikasjonsmodul innebærer at nettselskapet, etter å ha fjernet eller deaktivert kommunikasjonsmodulen fra en AMS-måler, er pliktig til å gjennomføre ytterligere tiltak som skjerming.

5 Vedtak

- (27) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

- 1. Klagen tas ikke til følge.**
- 2. Reguleringsmyndigheten for energis vedtak 202408727-8 av 15. juli 2024 stadfestes.**

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 15. januar 2025

Per Conradi Andersen

Nemndsleder

Helle Grønli

Nemndsmedlem

Tormod Anders Sletten

Nemndsmedlem

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur